FUNKCJONOWANIE ZAMKNIĘTYCH PRZEDSZKOLI

Przedszkola, które nie przyjmują podopiecznych, nadal funkcjonują jako zakłady pracy. Jakie, w tej wyjątkowej sytuacji, związanej z koronawirusem, są prawa pracodawcy i pracowników? Prezentujemy najważniejsze informacje dotyczące zawieszenia zajęć dydaktycznych w placówkach oświatowych oraz zasady organizacji nauki i pracy zdalnej.

MICHAŁ ŁYSZCZARZ, KAROLINA KRÓL-KOMARNICKA, DR ADAM BALICKI

Funkcjonowanie zamkniętych przedszkoli to tylko pozornie paradoks. Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy, zarówno *Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, wydane na jej podstawie rozporządzenia oraz pozostające w mocy regulacje *Rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*, nie dają prawa do całkowitego zamknięcia placówek oświatowych, lecz jedynie zawieszenia zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych. Od 25 marca do 10 kwietnia 2020 r. (stan na 31 marca 2020 r.) przedszkola mają obowiązek funkcjonowania z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

O ile zatem do tej daty mieliśmy do czynienia z zawieszeniem realizacji przez przedszkole funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, o tyle od 25 marca działalność wychowawcza i dydaktyczna są realizowane na tyle, na ile pozwalają na to techniki kształcenia na odległość. Za pomocą tych technik nie może oczywiście być realizowana funkcja opiekuńcza przedszkola, a za bezpieczeństwo wychowanków odpowiadają rodzice, ewentualnie inne osoby, którym rodzice powierzą opiekę nad dziećmi.

Specustawa

Od 8 marca 2020 r. obowiązują art. 30b i 30c *Prawa oświatowego*, wprowadzone do aktu na mocy art. 28 *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*. Zgodnie z pierwszą z tych regulacji, w przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może czasowo ograniczyć lub czasowo zawiesić funkcjonowanie jednostek systemu oświaty na obszarze kraju lub jego części, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze.

Z kolei zgodnie z art. 30c w przypadku, o którym mowa w art. 30b, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może wyłączyć stosowanie niektórych przepisów *Ustawy Prawo oświatowe*, *Ustawy o systemie oświaty* oraz *Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych* w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania

egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.

Regulacje te dają ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania prawo zawieszenia funkcjonowania przedszkoli i placówek, które może zostać zrealizowane w drodze rozporządzenia. Warto zauważyć, że jakkolwiek wprowadzenie tych regulacji wynika wprost z zagrożenia koronawirusem, to jednak mają one zastosowanie w każdym przypadku, w którym minister uzna, że zachodzą nadzwyczajne okoliczności zagrażające życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży. Na podstawie tych regulacji zostały wydane trzy akty:

- *Rozporządzenie MEN z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*,
- *Rozporządzenie MKiDN z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni artystycznych w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*,
- *Rozporządzenie MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.*

Z punktu widzenia dyrektora przedszkola istotny jest pierwszy i trzeci z przywołanych aktów. Regulacja § 1 *Rozporządzenia z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* określa:

- jednostki systemu oświaty, których funkcjonowanie zostaje czasowo ograniczone w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
- okres, na jaki zostaje ograniczone funkcjonowanie jednostek systemu oświaty,
- zakres czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

Zgodnie z § 2 ww. *Rozporządzenia* w okresie od 12 do 25 marca 2020 r. na obszarze kraju ograniczono funkcjonowanie m.in. publicznych i niepublicznych przedszkoli. Ograniczenie funkcjonowania nie dotyczyło przedszkoli i szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej oraz przedszkoli i szkół specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

W kwestii zakresu ograniczenia funkcjonowania jednostek należy zwrócić jeszcze uwagę na treść ust. 3, zgodnie z którym w okresie zawieszenia:

- rodzice dzieci uczęszczających do przedszkoli specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych mogą zdecydować o nieuczęszczaniu dzieci do tych jednostek,
- rodzice dzieci uczęszczających na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze mogą zdecydować o nieuczęszczaniu dzieci na te zajęcia,

Istotną treść zawiera § 3 ww. *Rozporządzenia*, bowiem dookreśla, na czym polega wprowadzone ograniczenie. Zgodnie z tą regulacją czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty polega na zawieszeniu prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, z tym że w dniach 12 i 13 marca 2020 r. przedszkola były jeszcze obowiązane prowadzić działalność opiekuńczą. Po tej dacie dzieci nie były już przyjmowane do przedszkola. Przez pierwsze dwa dni zawieszeniu uległy zatem wyłącznie zajęcia dydaktyczne i wychowawcze. Od poniedziałku 16 marca przedszkole zawiesiło działalność opiekuńczą, wychowawczą i dydaktyczną.

Zasiłek opiekuńczy

W przypadku zamknięcia przedszkola, do którego uczęszcza dziecko, ubezpieczonemu, zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 *Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa* przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres nie dłuższy niż 14 dni. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje rodzicom lub opiekunom prawnym dzieci, którzy:

- opiekują się dzieckiem poniżej ósmego roku życia,
- są objęci ubezpieczeniem chorobowym (np. są pracownikami, zleceniobiorcami, osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą).

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 80 proc. podstawy wymiaru zasiłku. Aby dyrektor mógł wypłacić pracownikowi zasiłek, pracujący musi złożyć oświadczenie. Zasiłek przysługuje pracownikowi, który złoży oświadczenie za cały okres zawieszenia zajęć czy obowiązków, także za dni wolne od pracy, pod warunkiem, że pracownik wpisze w oświadczeniu cały okres zamknięcia placówki lub za dni robocze, jeśli zostaną wskazane w oświadczeniu.

Okresu wypłaty dodatkowego zasiłku opiekuńczego (14 dni) nie wlicza się do ogólnego limitu 60 dni, które przysługują na opiekę nad dzieckiem do lat 14. Z zasiłku można korzystać nie dłużej niż do dnia poprzedzającego ósme urodziny dziecka. Zasiłek opiekuńczy jest wypłacany za każdy dzień sprawowania opieki. Jeśli oboje rodzice dziecka pracują, to o dodatkowy zasiłek opiekuńczy może wystąpić jedno z rodziców. Mogą też podzielić się opieką nad dzieckiem w ramach limitu 14 dni. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje rodzicom łącznie przez 14 dni, niezależnie od liczby dzieci wymagających opieki. Projekt nowelizacji specustawy przewiduje dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres nie dłuższy niż okres zamknięcia placówki, czyli w praktyce może to być ponad 14 dni.

Rekomendacje dla przedszkoli

Zawieszenie zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nie jest równoznaczne z zamknięciem przedszkola jako zakładu pracy. Z tego powodu do przedszkoli stosuje się dostępne na stronie rządowej www.gov.pl zalecenia dla zakładów pracy w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa. Wśród tych zaleceń znajdują się następujące rekomendacje:

- promować regularne i dokładne mycie rąk wodą i mydłem przez osoby przebywające w miejscach użyteczności publicznej lub dezynfekowanie dłoni środkiem na bazie alkoholu (min. 60 proc.),
- upewnić się, że pracownicy, klienci i kontrahenci mają dostęp do miejsc, w których mogą myć ręce mydłem i wodą,
- wywiesić w widocznym miejscu informacje, jak skutecznie myć ręce,
- połączyć powyższe działania z wykorzystaniem innych środków, np. z organizacją szkolenia dla personelu prowadzonego przez specjalistów ds. bezpieczeństwa i higieny pracy,
- dołożyć wszelkich starań, aby miejsca pracy były czyste i higieniczne,
- ograniczyć podróże służbowe i delegacje zagraniczne do minimum,
- promować pracę zdalną w przypadku osób powracających z obszarów występowania koronawirusa SARS-CoV-2.

Praca zdalna

Możliwość prowadzenia pracy zdalnej wynika wprost z art. 3 *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi*. Zgodnie z tą regulacją w celu przeciwdziałania COVID-19 pracodawca może polecić pracownikowi wykonywanie, przez czas oznaczony, pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna). Praca ta nie ma charakteru telepracy zgodnie z *Kodeksem pracy*, czyli nie zawiera tak dużo rygorów, szczególnie w zakresie wymogów wyposażenia stanowiska pracy zgodnie z przepisami dot. bezpieczeństwa i higieny pracy. Obecnie polecenie pracy zdalnej nie musi być wydane na piśmie, ale jak każde inne polecenie służbowe może być wydane ustnie bądź za pośrednictwem e-maila albo SMS-a. Pracodawca może potwierdzić polecenie pracy zdalnej na piśmie.

Zauważyć jednak należy, że dostępny jest obecnie (31 marca 2020 r.) poselski projekt nowelizacji specustawy, który zakłada wprowadzenie pewnych zmian